

ДЕФІНІЦІ ПОНЯТТЯ «ЗАРОБІТНА ПЛАТА»

Макогон П.В., студентка,
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

На всіх етапах розвитку економіки оплата праці була одним з головних інструментів стимулювання ринку, матеріального мотивування працівників, елементом спонування трудової активності країни у цілому. Від раціональної організації системи оплати праці та її правильного визначення залежить економічна ефективність підприємства, якість трудового життя зайнятого населення. Тому цілком доцільним є вирішення питання щодо удосконалення механізму трактування та застосування заробітної плати з погляду кожної із сторін соціально-трудова відносин: держави, роботодавця і найманого працівника.

Метою роботи є дослідження та узагальнення сутності заробітної плати, включаючи нагальні інтереси всіх учасників трудового процесу.

Аналіз публікацій з даної теми показав, що питання оплати праці потребує постійного вдосконалення та адаптації відповідно до сучасних економічних вимог. Переважна частина ключових теоретичних положень розроблена досить ґрунтовно, але обмежено (табл. 1).

Таблиця 1

Трактування поняття «заробітна плата» різними авторами

№	Автор	Визначення
1.	Швец Л.П. [1]	Заробітна плата – це елемент витрат виробництва, і водночас головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці.
2.	Дробишева О.О. [2]	Заробітна плата – це винагорода, зазвичай, у грошовому вираженні, яка виплачується працівникові за виконану роботу, необхідна для подальшого існування людини та спроможності надалі працювати.
3.	Жидовська Н.М. [3]	Заробітна плата – це будь-яка винагорода, або заробіток, що обчислюється в грошах, котрі підприємець виплачує за працю, яка або виконана, або має бути виконана, або за послуги, які або надані, або мають бути надані
4.	Брезицька К.Ф. [4]	Заробітна плата – це плата за працю, виражену як правило, у грошовому еквіваленті, яку згідно з трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.
5.	Васильчак С.В. [5]	Заробітна плата – це будь-який заробіток, обчислений у грошовому виразі, що його за трудовим договором власник, або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу або надані послуги
6.	Толуб'як В.С. [6]	Заробітна плата – це плата робітнику за виконану роботу, яка дає йому можливість забезпечувати себе та свою сім'ю необхідними засобами до життя, а також заощаджувати на майбутнє, в тому числі здійснювати страхування на пенсійне забезпечення»

* Науковий керівник – Беляєва Л. А., к.е.н., доцент

Як видно, лише перше визначення є більш різноплановим, адже оплата праці розглядається з боку підприємства та працівника, визначення 3, 4 та 5 є дещо схожими і виражають заробітну плату більш з правової точки зору, а визначення 2 та 6 зорієнтовані на інтереси працівника і є обмеженими у своєму розумінні.

Ми пропонуємо розглядати заробітну плату з декількох позицій, а саме: з позиції підприємця (для організації заробітна плата є статтею витрат, що знижує прибуток, а також мотиваційним чинником для працівників підприємства); з позиції працівника (для якого заробітна плата існує основним джерелом доходу та ключовим показником рівня життя); як елемент ринку праці (складається в результаті взаємодії попиту на працю і її пропозицію, виражає ринкову вартість використання найманої праці); як економічну категорію, що відображає стосунки роботодавця і найманого працівника.

За результатами дослідження можна зробити висновки, що питання організації заробітної плати становлять основу соціально-трудоких відносин, бо включають нагальні інтереси всіх учасників трудового процесу. Будь-які зміни, що стосуються оплати праці, прямо чи опосередковано впливають на доходи всіх членів суспільства. Обґрунтовано підхід щодо визначення «заробітної плати» із різних економічних сторін, що на відміну від існуючих трактувань базується на принципі системності та поєднанні різних підходів до її визначення.

Література.

1. Швець Л.П. Дослідження шляхів удосконалення використання фонду оплати праці та системи преміювання на підприємствах зв'язку / Л.П. Швець, Н.І. Доберчак // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – Т. 1, № 4. – С. 40-45.
2. Дробишева О.О. Економічна сутність, форми та системи оплати праці / О.О. Дробишева, Д.В. Домаш // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_048.pdf
3. Жидовська Н.М. Удосконалення систем оплати праці України з урахуванням зарубіжного досвіду / Зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Економічні науки. – 2012. – Т. 2, № 2 (18). – С. 138-146.
4. Брезицька К.Ф. Аналіз сучасних систем оплати праці в зарубіжних країнах / К.Ф. Брезицька // Управління розвитком. – 2011. – № 8(105). – С. 30-31.
5. Васильчак С.В. Теоретичні основи формування оплати праці на підприємстві / Наук. вісн. НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.12. – С. 152-157.
6. Толуб'як В.С. Заробітна плата та її вплив на формування фінансових ресурсів системи пенсійного забезпечення / В.С. Толуб'як // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 2. – С. 242-249.